

ПРО ВИКОНАННЯ У 2025 р. ПРОГРАМИ СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ НА 2024-2026 рр.

*За результатами наукової доповіді на засіданні Президії НАПН України,
19 листопада 2025 р.*

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7219>

КРЕМЕНЬ Василь Григорович

доктор філософських наук, професор, дійсний член (академік) НАН України і НАПН України, президент Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

ЛУГОВИЙ Володимир Іларіонович

доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, перший віце-президент Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

ТОПУЗОВ Олег Михайлович

доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, віце-президент Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

РЕГЕЙЛО Ірина Юріївна

доктор педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України, старший науковий співробітник, начальник науково-організаційного відділу апарату Президії Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

Анотація. У статті схарактеризовано основні результати виконання у 2025 р. Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2024-2026 рр., представлені на засіданні Президії НАПН України, а також пріоритетні завдання подальшої співпраці. Реалізацію Програми продовжено у складних для країни, її освіти і науки умовах воєнного стану на виконання перспективних завдань повоєнного відновлення, модернізації освіти, педагогіки і психології та євроінтеграційного поступу. Комплексна співпраця вчених академії з фахівцями МОН України охопила всі рівні

освіти. З-поміж ключових досягнень слід відзначити такі: законотворча діяльність, зокрема розроблення та впровадження законів України «Про дошкільну освіту» та «Про професійну освіту», підготовка законопроекту «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки»; реалізація державної освітньої політики, її нормативно-правове та науково-методичне забезпечення тощо.

У тісній співпраці вчених наукових установ НАПН України з фахівцями департаментів МОН України розроблено низку ключових документів для дошкільної освіти (Базовий компонент, Порядок інклюзивного навчання та Концепцію цифрової гігієни); створено стандарти та програми для загальної середньої освіти (включно з Державним стандартом початкової освіти, Типовою освітньою програмою профільної середньої освіти); забезпечено науково-методичний супровід реформи Нової української школи із підготовкою підручників і програм для 8-х, 9-х пілотних, 10-12-х класів; підготовлено проекти рекомендацій та концепцій для професійної, фахової передвищої та вищої освіти. Розроблено Типову програму підвищення кваліфікації для практичних психологів щодо комплексної психологічної підтримки учасників освітнього процесу. На замовлення МОН України проводиться дослідження щодо використання генеративного штучного інтелекту на різних рівнях освіти.

Досягнуто суттєвих результатів за усіма пріоритетними напрямами Програми та окреслено пріоритетні завдання подальшої співпраці, що буде зосереджена на реалізації впроваджених законів та нормативів, а також на вирішенні системних проблем в умовах повоєнного відновлення країни та євроінтеграції.

Ключові слова: Програма спільної діяльності; Міністерство освіти і науки України; Національна академія педагогічних наук України; наука; освіта; педагогіка; психологія; науковий і методичний супровід освіти; розвиток інноваційної людини; воєнний стан; повоєнне відновлення; євроінтеграція.

Національна академія педагогічних наук України тісно взаємодіє з центральними органами виконавчої влади щодо реалізації освітньої і наукової політики держави.

У 2025 р. продовжено реалізацію Програми спільної діяльності МОН України та НАПН України на 2024-2026 рр. (далі — Програма) (НАПН України, 2024) з урахуванням Стратегічного плану діяльності МОН України до 2027 р. (МОН України, 2024а) у складних для країни, її освіти і науки умовах воєнного стану на виконання перспективних завдань повоєнного відновлення, модернізації освіти, педагогіки і психології та євроінтеграційного поступу. Згідно з програмою передбачено виконання 111 заходів, спрямованих на вирішення нагальних завдань із реформування вітчизняної освіти та її науково-методичного супроводу, за такими дев'ятьма напрямами:

- «Загальні проблеми розвитку освітнього простору»;
  - «Доступна та якісна дошкільна освіта»;
  - «Нова українська школа»;
  - «Позашкільна освіта»;
  - «Сучасна професійна (професійно-технічна) і фахова передвища освіта»;
- «Якісна вища освіта та розвиток освіти дорослих»;
  - «Розвиток науки та інновацій»;
  - «Цифровізація освіти»;
  - «Психологічний супровід освіти».

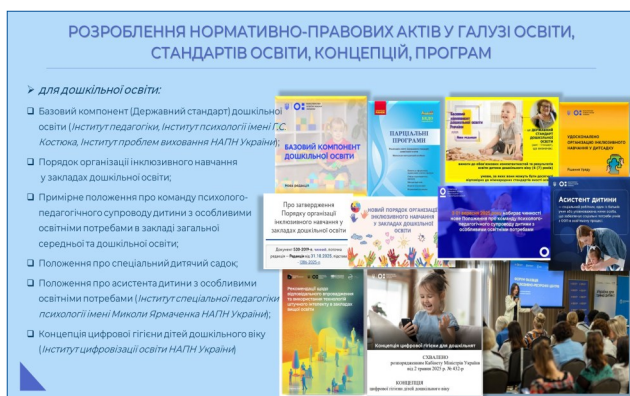
Серед *найважливіших результатів виконання Програми у 2025 р.*, отриманих у тісній взаємодії фахівців МОН України та вчених академії, насамперед такі:

✓ активна участь вчених академії у *розробленні і впровадженні нових законів України*:

- «Про дошкільну освіту» (Закон України, 2024) (Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки, Відділення загальної середньої освіти і цифровізації освітніх систем, Відділення психології та спеціальної педагогіки);
- «Про професійну освіту» (Закон України, 2025) (Відділення професійної освіти і освіти дорослих);
- «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» (Закон України, 2001; 2023) (Відділення вищої освіти);

✓ *реалізація державної політики у сфері реформування дошкільної, загальної середньої, професійної, фахової передвищої та вищої освіти, психологічного супроводу учасників освітнього процесу з урахуванням актуальних завдань посилення обороноздатності і безпеки, прискорення євроінтеграції країни. Зокрема, впродовж 2025 р. здійснено розроблення *нормативно-правових актів* у галузі освіти, стандартів освіти, програм:*

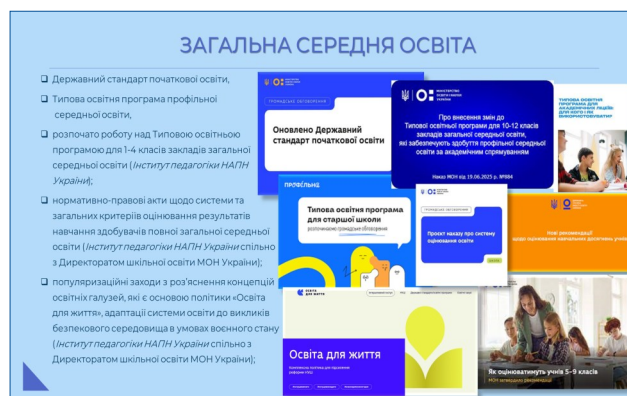

✓ для дошкільної освіти:

- Базового компонента (Державного стандарту) дошкільної освіти (Інститут педагогіки, Інститут психології імені Г.С. Костюка, Інститут проблем виховання НАПН України) (МОН України, 2021);
- Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти (Кабінет Міністрів України, 2025b);
- Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти (МОН України, 2025k);
- Положення про спеціальний дитячий садок (Кабінет Міністрів України, 2025d);
- Порядку утворення та функціонування спеціальних груп закладів дошкільної освіти (Кабінет Міністрів України, 2025c);
- Положення про асистента дитини з особливими освітніми потребами (МОН України, 2025c) (Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України);
- Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку (Кабінет Міністрів України, 2025a) (Інститут цифровізації освіти НАПН України);

✓ для загальної середньої освіти:

- Державного стандарту початкової освіти (МОН України, 2025i);
- Типової освітньої програми профільної середньої освіти (МОН України, 2025f);
- розпочато роботу над Типовою освітньою програмою для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (Інститут педагогіки НАПН України);
- розроблення нормативно-правових актів щодо системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання здобувачів повної загальної середньої освіти (МОН України, 2025h)

(Інститут педагогіки НАПН України спільно з Директоратом шкільної освіти МОН України);

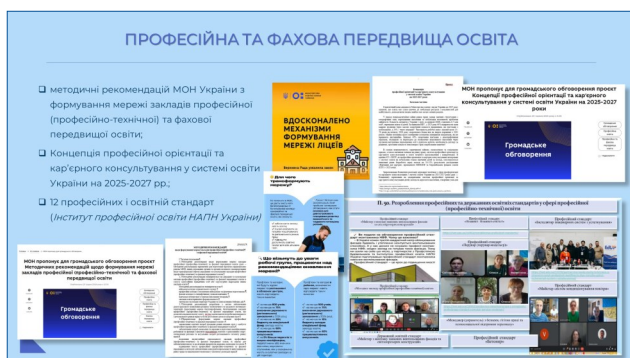
- популяризаційні заходи з роз'яснення концепцій освітніх галузей, які є основою політики «Освіта для життя», адаптації системи освіти до викликів безпекового середовища в умовах воєнного стану (Освіта для життя, 2025) (Інститут педагогіки НАПН України спільно з Директоратом шкільної освіти МОН України);

✓ науково-методичний супровід *реформи Нової української школи* (Інститут педагогіки НАПН України спільно з Директоратом шкільної освіти МОН України), за результатами якого підготовлено:

- підручники, навчальні та навчально-методичні посібники, навчальні програми для 8 класів закладів загальної середньої освіти (Інститут педагогіки НАПН України, n.d.b);
- рукописи підручників із цифровими електронними додатками для апробації у 9-х пілотних класах закладів загальної середньої освіти;
- модельні навчальні програми з предметів/інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компоненту для 10-12 класів закладів загальної середньої освіти, що забезпечують профільну освіту академічного спрямування (інтегрований мовно-літературний курс, математика, алгебра, геометрія, інформатика, інтегрований природознавчий курс, інтегрований курс історії та громадянської освіти) (Інститут педагогіки НАПН України, n.d.a);

- методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у школах у 2025-2026 н.р. (МОН України, 2025а);

- методичний поради́ник вчених Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2025-2026 навчального року «Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: упроваджуємо новий зміст освіти у 8 класі» (Топузов & Засекина, ред., 2025);

✓ *для професійної та фахової передвищої освіти:*

- проекту методичних рекомендацій МОН України з формування мережі закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (МОН України, 2024b);

- проекту Концепції професійної орієнтації та кар'єрного консультування у системі освіти України на 2025-2027 рр. (МОН України, 2025e);

- 12 професійних і 1 освітнього стандарту (Інститут професійної освіти НАПН України, 2025).

✓ *для вищої освіти та освіти дорослих:*

- проект операційного плану реалізації у 2025-2028 рр. Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 рр. у контексті післявоєнного відновлення України та її євроінтеграції;

- практичні пропозиції до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про реалізацію експериментального проекту з підготовки осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, через проектну аспірантуру» (МОН України, 2025d);

- пропозиції і рекомендації до методичних рекомендацій щодо реалізації узгоджених спільних освітніх програм та видачі спільних (подвійних) дипломів (МОН України, 2025g);

- рекомендації щодо стратегій розвитку університетів з позицій синергії соціальних і інституційних трансформацій вищої освіти, науки та економіки в контексті післявоєнного відновлення України (Мелков, Гаврилюк та ін., 2025);

- аналітико-інформаційні матеріали щодо результатів вступної кампанії до закладів вищої

освіти України у 2025 році (Драч & Скиба, 2025) (Інститут вищої освіти НАПН України).

- рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти (Міністерство освіти і науки України, Міністерство цифрової трансформації України, Інститут цифровізації освіти НАПН України) (МОН України, 2025j).

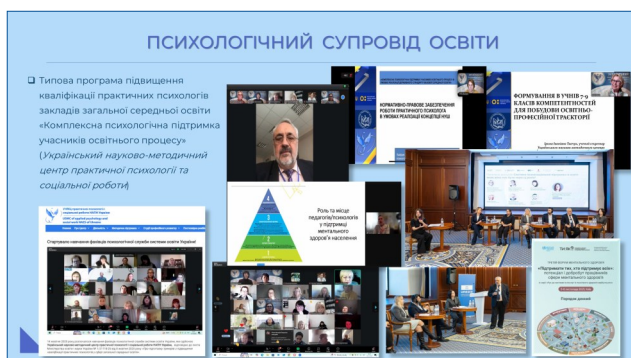
- Концепції професійного та особистісного розвитку науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти (Лук'янова, 2025) (Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України);

- навчально-методичного і довідкового супроводу оновлення змісту психолого-педагогічної підготовки педагогів на різних освітніх рівнях (на рівні фахової передвищої освіти, бакалаврському, магістерському, докторському) з урахуванням положень Професійних стандартів викладача, сучасних українських та зарубіжних нормативно-правових документів у сфері неперервної педагогічної освіти (Вовк, & Семенов, 2025; Вовк та ін., 2025; Філіпчук, 2025; Аніщенко та ін., 2025);

- науково-методичного забезпечення професійного й особистісного розвитку науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти; навчальних, науково-методичних матеріалів з підвищення їхньої кваліфікації (Баніт та ін., 2025; Калужна, 2025; Радомський, 2025; Баніт та ін., 2025) (Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України спільно з Директоратом фахової передвищої, вищої освіти МОН України).

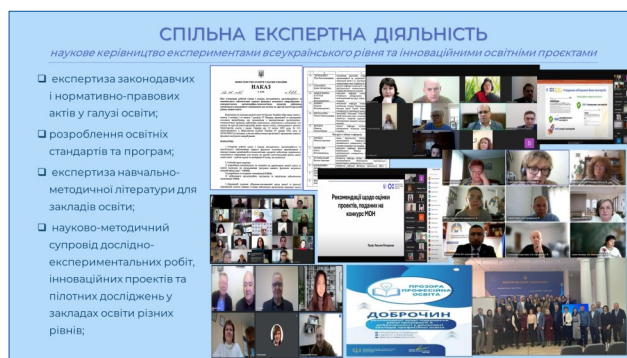
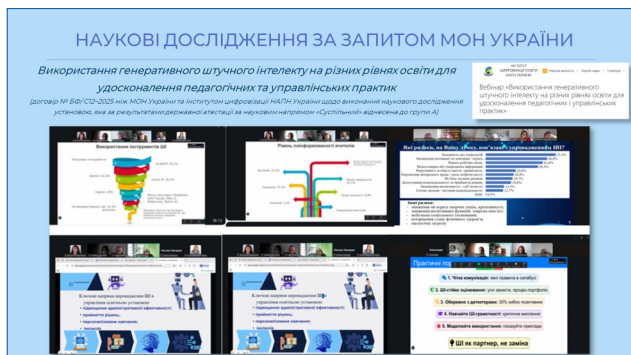
✓ *для психологічного супроводу закладів освіти:*

- Типову програму підвищення кваліфікації практичних психологів закладів загальної середньої освіти «Комплексна психологічна підтримка учасників освітнього процесу», розроблено Українським науково-методичним центром практичної психології і соціальної роботи на реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти.

Підготовлені за цією програмою тренери у листопаді-грудні 2025 р. проведуть навчання практичних психологів закладів загальної середньої освіти з питань комплексної психологічної підтримки учасників освітнього процесу в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти (Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи, 2025). Навчання організовано відповідно до листа МОН України «Про підготовку тренерів з підвищення кваліфікації практичних психологів у сфері загальної середньої освіти» від 8 жовтня 2025 р. № 1/21118-25.

Інноваційним напрямом спільної діяльності у 2025 р. стало виконання вченими академії *наукових дослідження за запитом МОН України*. Зокрема, Інститутом цифровізації освіти НАПН України проведено комплексне наукове дослідження «Використання генеративного штучного інтелекту на різних рівнях освіти для удосконалення педагогічних та управлінських практик», що виконується за рахунок бюджетних коштів, спрямованих на проведення державними науковими установами наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок за результатами державної атестації (договір № БФ/С12–2025 між МОН України та Інститутом цифровізації НАПН України щодо виконання наукового дослідження установою, яка за результатами державної атестації за науковим напрямом «Суспільний» віднесена до групи А).

Наукові установи НАПН України у тісній співпраці з Інститутом модернізації змісту освіти здійснювали *системне наукове консультування та наукове керівництво експериментами всеукраїнського рівня та інноваційними освітніми проєктами*:

- «Психолого-педагогічні умови формування національної ідентичності здобувачів загальної середньої освіти»; «Національно-патріотичне виховання учнівської молоді в процесі педагогічно-організованої, соціально значущої діяльності»; «Організаційно-педагогічні умови розвитку білінгвального середовища у закладах загальної середньої освіти»; «Формування творчої особистості здобувача освіти в умовах мистецького профілю навчання»; «Формування української національної і громадянської ідентичності здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти» (Інститут проблем виховання НАПН України).

- «Соціально-психологічні умови взаємодії закладу освіти і батьків учнів у процесі реформування повної загальної середньої освіти» на базі закладів загальної середньої освіти Волинської області. За результатами інноваційного проєкту у 2025 р. підготовлено навчально-методичний комплект «Сім'я і освіта: стратегії взаємодії в контексті реформи освіти «Нова українська школа» (Інститут соціальної та політичної психології НАПН України).

- «Педагогічні умови професійного розвитку викладачів фахових дисциплін аграрних коледжів» на базі відокремленого структурного підрозділу «Немішаївський фаховий коледж» Національного університету біоресурсів і природокористування України» (2024-2025 рр.). Результатом наукового супроводу інноваційного освітнього проєкту є підвищення рівнів професійної компетентності викладачів фахових дисциплін (Інститут професійної освіти НАПН України).

- «Реформування психологічної служби в системі загальної середньої освіти: експериментальна модель надання послуг у сфері психічного

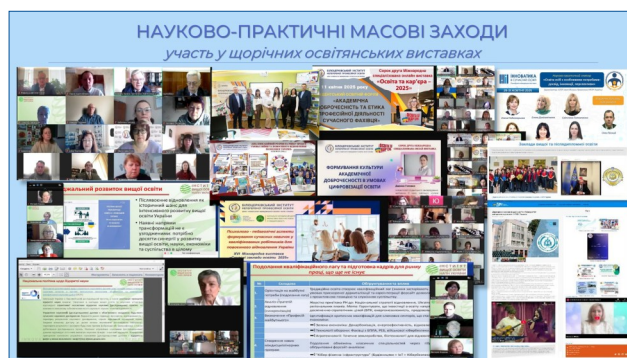
здоров'я» на базі закладів загальної середньої освіти Київської та Харківської областей. Організаційний та науково-методичний супровід реалізації інноваційного освітнього проекту здійснює *Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи*.

- Участь науковців *Інституту вищої освіти НАПН України* у Програмі професійного розвитку академічних менеджерів, ініційованої МОН України та Британською Радою в межах спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту «Удосконалення вищої освіти в Україні заради результатів» (UIHERP — Ukraine Improving Higher Education for Results Project). Програма є складником широкого комплексу заходів, спрямованих на зміцнення інституційної спроможності закладів вищої освіти та сприяння освітнім реформам.

Вчені академії активно долучаються до *робочих груп, експертних та конкурсних комісій МОН України* з розроблення освітніх стандартів та програм, здійснюють експертизу навчально-методичної літератури для закладів освіти, долучаються до розроблення, обговорення, внесення пропозицій та зауважень до законодавчих і нормативно-правових актів у галузі освіти, здійснюють науково-методичний супровід дослідно-експериментальних робіт, інноваційних проектів та пілотних досліджень у закладах освіти різних рівнів.

Посилено взаємодію з Інститутом освітньої аналітики та Українським інститутом розвитку освіти МОН України. Зокрема, НАПН України підписано Меморандум про співпрацю з Державною установою «Український інститут розвитку освіти» (УІРО), 11 вересня 2025 р. Умовами Меморандуму передбачено здійснення заходів, спрямованих на реалізацію державної політики розвитку освіти і науки, зокрема Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»; розроблення пропозицій щодо засад державної освітньої політики, підготовку інформаційно-аналітичних матеріалів, рекомендацій з питань гуманітарного розвитку держави та вдосконалення її освітньої сфери та ін. (НАПН України, 2025с).

Традиційно активною є спільна діяльність академії та МОН України з *організації та проведення науково-практичних заходів для освітян*, які в умовах воєнного стану орієнтовані на широке обговорення та вирішення завдань щодо по-

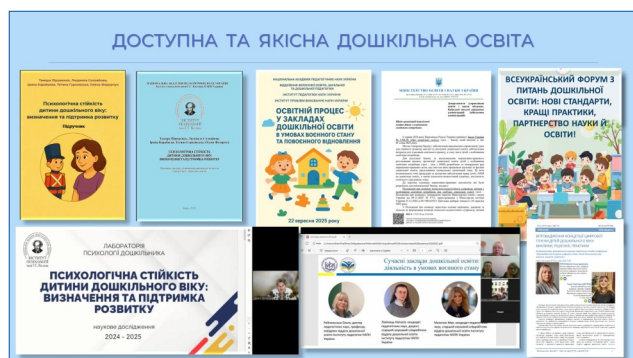
долання освітніх втрат і розривів та відновлення України:

- Міжнародна конференція «Цифрова компетентність вчителя 2025», 18 березня 2025 р.;
- II Міжнародна наукова конференція «Штучний інтелект у науці та освіті» (AISE 2025), 15 квітня 2025 р.;
- методологічний семінар з проблеми «Якість підготовки сучасного вчителя: партнерство і лідерство стейкхолдерів освітніх програм», 9 травня 2025 р.;
- IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Варіативні моделі й технології трансформації професійного розвитку фахівців в умовах відкритої освіти», 26 червня 2025 р.;
- серпнева веб-конференція «Учені НАПН України – українським учителям», 26-27 серпня 2025 р.;
- Всеукраїнський форум «Освіта майбутнього: дошкілля, інклюзія, інновації», 18 вересня 2025 р.;
- Всеукраїнський форум «Позашкільна освіта – плеаємо майбутнє», 25 вересня 2025 р.;
- II Міжнародна науково-практична конференція «Психологічні засади збереження ментального здоров'я учасників освітнього процесу», 25-26 вересня 2025 р.;
- XI Міжнародний конгрес зі спеціальної педагогіки і психології «Освіта без бар'єрів: євроінтеграційні виміри», 23-24 жовтня 2025 р.;
- VI Міжнародна конференція «Обдаровані діти – скарб нації», 22-28 жовтня 2025 р. та ін.

За напрямом спільної діяльності *«Доступна та якісна дошкільна освіта»* вченими *Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України*:

- здійснено науково-методичний супровід імплементації Закону України «Про дошкільну освіту» (Закон України, 2024) у складі робочої групи з розроблення пропозицій щодо відповідних проектів рішень Міністерства освіти і науки України та проектів нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України згідно з Планом орга-

нізації підготовки проєктів актів та виконання інших завдань (накази МОН України від 16 вересня 2024 р. № 1328, від 24 грудня 2024 р. № 1788);

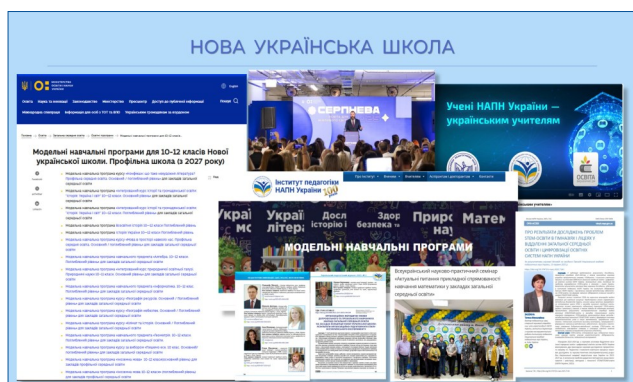
- підготовлено програму для курсу підвищення кваліфікації педагогів спеціалізації «Дошкільна освіта» (Піроженко та ін., 2025b) та підручник «Психологічна стійкість дитини дошкільного віку: визначення та підтримка розвитку» (Піроженко, ред., 2025a) з метою оновлення програм розвитку дітей відповідно до нового Базового компонента дошкільної освіти вченими;

- підготовлено спільно з МОН України лист щодо організації дошкільної освіти дітей з особливими освітніми потребами (МОН України, 2025b).

За пріоритетним напрямом *«Нова українська школа»* вченими Інституту педагогіки НАПН України:

- розроблено навчально-методичне забезпечення (підручники і посібники) з предметів/інтегрованих курсів для 1-9 класів закладів загальної середньої освіти, зокрема нові підручники для 8-го класу, повторне видання підручників для 4 класу (Інститут педагогіки НАПН України, n.d.b);

- підготовлено до початку 2025-2026 навчального року методичні рекомендації «Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: упроваджуємо новий зміст освіти у 8 класі / методичний поради́ник» (Топузов & Засекіна, ред., 2025);

- розроблено модельні навчальні програми з предметів/інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компоненту для 10-12 класів закладів загальної середньої освіти, що забезпечують профільну освіту академічного спрямування (інтегрований мовно-літературний курс, математика, алгебра, геометрія, інформатика, інтегрований природознавчий курс, інтегрований курс історії та громадянської освіти) (Інститут педагогіки НАПН України, n.d.a);

- презентовано досвід учасників інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня «Науково-методичний супровід упровадження STEM-освіти в Україні» під час обговорення у Відділенні загальної середньої освіти і цифровізації освітніх систем НАПН України результатів досліджень проблем STEM-освіти в гімназіях і ліцеях (Засекіна, 2025).

З метою науково-методичного супроводу формування інформаційно-цифрової компетентності вчителів української школи вченими Інституту психології імені Костюка НАПН України у 2025 р. підготовлено: методичні рекомендації «Нові формати навчальної літератури та психічний розвиток учнів» (Гурова та ін., 2025) та словник-довідник для авторів навчальної книги «Психологічний дискурс навчальної літератури» (Шатирко та ін., 2025).

Вченими Інституту проблем виховання НАПН України здійснюється реалізація державної освітньої політики, спрямованої на *утвердження української національної ідентичності*. Спільно з ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України проведено:

- II Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Проблеми утвердження в учнівській та студентській молоді української національної та громадянської ідентичності», 19 червня 2025 р.;

- II Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Джура як виховна система формування національної ідентичності», 26 березня 2025 р.

Розроблено науково-методичний супровід формування в учнівській і студентській молоді національної ідентичності. Упродовж 2025 р. підготовлено монографію «Національна солідарність учнівської і студентської молоді в умовах війни і повоєнного часу» (Журба та ін., 2025), методичний посібник «Формування в учнівській і студентській молоді національної солідарності в умовах війни та повоєнного часу» (Бех та ін., 2025), проведено низку науково-практичних заходів з їх апробації.

Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В.О. Сухомлинського:

- із метою сприяння реалізації основних положень «Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» систематично здійснюється інформаційне забезпечення розвитку Нової української школи шляхом поповнення електронного інформаційного ресурсу «Бібліотека Нової української школи» на вебпорталі ДНПБ (Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського, 2025);

- спільно з ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» на виконання наказу МОН України «Про проведення щорічного Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек» з 1 по 31 жовтня щорічно проводиться Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек. У 2025 р. місячник проведено під гаслом «Рідна мова — наша зброя і наш оберіг». Здійснено науково-методичний супровід організації заходів, підготовлено й оприлюднено рекомендації щодо проведення всеукраїнського місячника шкільних бібліотек.

Інститутом спеціальної педагогіки та психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України:

- здійснено навчально-методичне забезпечення дітей з особливими освітніми потребами, у т.ч. закладів з інклюзивним навчанням, зокрема, у 2025 р. розроблено та розміщено на сайті установи низку практичних посібників з корекційного навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку;
- організовано курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які надають освітні послуги дітям з особливими освітніми потребами. Так, 26-29 травня 2025 р. проведено курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Стратегія аналізу освітніх труднощів та визначення рівнів підтримки дітей з особливими освітніми потребами» (30 год.).

Результати здійсненого Інститутом цифровізації освіти НАПН України моніторингу готовнос-

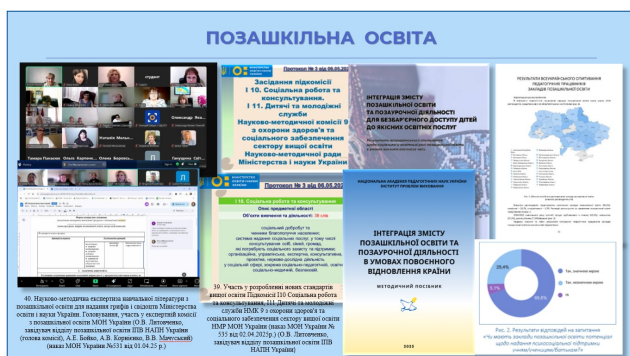
ті й потреб учителів до використання цифрових засобів та ІКТ у закладах загальної середньої освіти апробовано на Міжнародній конференції «Цифрова компетентність вчителя 2025», проведеної спільно з Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» 18 березня 2025 р., та представлено у збірнику матеріалів конференції «Цифрова компетентність вчителя 2025: формуючи майбутнє освіти» (Овчарук, 2025) та у низці публікацій (Овчарук та ін., 2025a; 2025b; Заярна, 2025; Кравчина, 2025).

Вчені Інституту педагогіки НАПН України та науково-педагогічні працівники Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» беруть участь у міжнародному проєкті «Багаторічна програма стійкості для України» з розроблення модельних навчальних програм та навчально-методичного забезпечення для обов'язкових освітніх компонентів профільної середньої освіти професійного рівня (профіль — транспортно-логістичний). Проєкт реалізується за підтримки МОН України та фінансування Education Cannot Wait (ECW). У межах проєкту взято участь у розробленні модельних навчальних програм та навчально-методичного забезпечення професійних коледжів транспортної галузі з прифронтових регіонів.

Інститутом обдарованої дитини НАПН України спільно з МОН України забезпечено реалізацію комплексу заходів, спрямованих на розвиток освіти обдарованих дітей і молоді. Діяльність була орієнтована на інтеграцію наукових підходів у практику роботи педагогів, удосконалення методик діагностики та підтримки обдарованості, розвиток STEM- і STEAM-освіти, а також на формування психологічної стійкості та ціннісних орієнтацій учнів в умовах воєнного стану. Результати співпраці сприяли поглибленню взаємодії між науковими установами та освітніми закладами, поширенню інноваційних освіт-

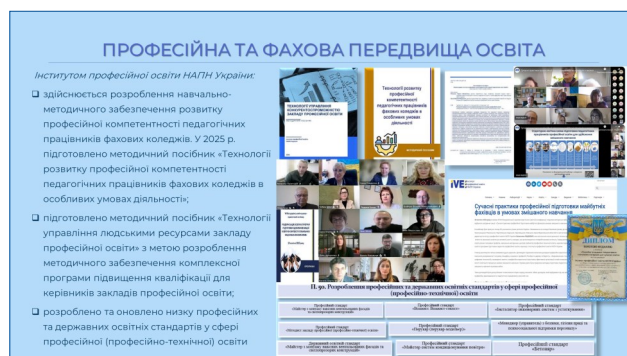
ніх технологій і підвищенню ефективності роботи з обдарованими дітьми на всеукраїнському рівні.

На виконання завдань напряму співпраці «Позашкільна освіта» вчені відділу позашкільної освіти Інституту проблем виховання НАПН України взяли участь:

- у складі робочої групи з розроблення Концепції розвитку позашкільної освіти (наказ МОН України від 29 квітня 2024 р. № 590 «Про утворення робочої групи з розроблення Концепції розвитку позашкільної освіти»);
- у розробленні нових стандартів вищої освіти у складі підкомісії «І10 Соціальна робота та консультування», «І11 Дитячі та молодіжні служби» та Науково-методичної комісії 9 з охорони здоров'я та соціального забезпечення сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України (наказ МОН України від 2 квітня 2025 р. № 535);
- у тісній співпраці з Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді МОН України оновлено освітню програму курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів позашкільної освіти;
- проведено всеукраїнське опитування педагогів закладів позашкільної освіти та здобувачів освіти в межах дослідження (2024-2025 рр.), за результатами якого представлено статистичну інформацію, рекомендації щодо розвитку позашкільної освіти в умовах воєнного часу та повоєнного відновлення, підкреслюється важлива освітня й соціальна роль позашкільної освіти в умовах війни та повоєнного відновлення (Бойко та ін., 2025).

За пріоритетним напрямом «Сучасна професійна (професійно-технічна) і фахова передвища освіта» Інститутом професійної освіти НАПН України:

- здійснюється розроблення навчально-методичного забезпечення розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів. У 2025 р. підготовлено методичний посібник «Технології розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових

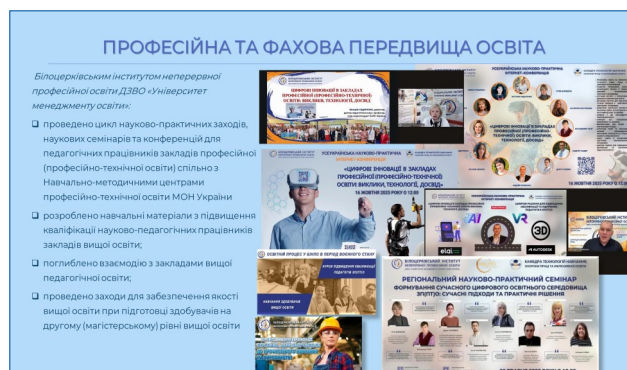

коледжів в особливих умовах діяльності» (Тітова, та ін., 2025);

- підготовлено методичний посібник «Технології управління людськими ресурсами закладу професійної освіти» з метою розроблення методичного забезпечення комплексної програми підвищення кваліфікації для керівників закладів професійної освіти (Радкевич, Гуржій, та ін., 2025);
- розроблено та оновлено низку професійних та державних освітніх стандартів у сфері професійної освіти НАПН України, 2025).

Колективом Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» проведено цикл науково-практичних заходів, наукових семінарів та конференцій для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної освіти) спільно з Навчально-методичними центрами професійно-технічної освіти МОН України. Зокрема, здійснено:

- розроблення навчально-методичного забезпечення для профільної середньої освіти професійного рівня (профіль: транспортно-логістичний);
- розроблення навчальних матеріалів з підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти;
- поглиблено взаємодію з закладами вищої педагогічної освіти;
- заходи для забезпечення якості вищої освіти при підготовці здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Відповідно до пріоритетного напрямку *«Якісна вища освіта та розвиток освіти дорослих»* Інститутом вищої освіти НАПН України:

- проведено 6-7 листопада 2025 р. XIV Міжнародну науково-практичну конференцію «Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Принципи та інструменти Болонського процесу, цінності у вищій освіті» у тісній співпраці з Директоратом вищої освіти МОН України на базі Київського університету імені Тараса Шевченка. На конференції обговорено досягнення, виклики і перспективи впровадження Болонських принципів, інструменти і цінності ЄПВО у вищій освіті відповідно до цілей стійкого розвитку для удосконалення компетентностей з модернізації вищої освіти.

На вирішення пріоритетних завдань розвитку *національної системи якісної вищої освіти розроблено:*

- методи оптимізації кваліфікаційного розриву з огляду на потреби конкурентного розвитку як вищої освіти, так і ринку праці (Lugovyi, Slyusarenko, & Talanova, 2025; Луговий, Слюсаренко, & Таланова, 2025);
- методологічні підходи до вимірювання людського капіталу з урахуванням рекомендацій ООН та їх адаптацію до специфіки українського контексту (Скиба та ін., 2025);
- універсальні принципи визнання освітніх програм; документів, які мають бути представлені перед початком здобуття певної кваліфікації вищої освіти; права фізичної особи на справедливий і прозорий оцінку її закордонної кваліфікації з урахуванням Глобальної конвенції про визнання кваліфікацій вищої освіти (Вітренко, 2025).

Підготовлено:

- монографію «Політики та стратегії розвитку університетів у контексті післявоєнного відновлення: синергія соціальних і інституційних трансформацій вищої освіти, науки та економіки» та навчальний посібник «Модель університету післявоєнного відновлення в контексті синергії

соціальних і інституційних трансформацій вищої освіти, науки та економіки»;

- монографію «Політики і стратегії досягнення конкурентоспроможності якості вищої освіти України в контексті стійкого розвитку в умовах євроінтеграції та післявоєнного відновлення», навчальний посібник «Забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти в контексті стійкого розвитку в умовах євроінтеграції та післявоєнного відновлення»;

- монографію «Формування політики оцінювання якості дослідницької діяльності університетів на основі принципів і підходів відкритої науки в умовах післявоєнного відновлення країни»; навчальний посібник «Механізми оцінювання якості дослідницької діяльності університетів на основі принципів і підходів відкритої науки».

Оприлюднення та впровадження видань заплановано на січень 2026 р.

Вченими *Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України* у 2025 р.:

- розроблено «Концепцію професійного та особистісного розвитку науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти», що окреслює теоретико-методологічні засади професійного й особистісного розвитку науково-педагогічних працівників у контексті суспільних трансформацій та євроінтеграційних процесів, наголошуючи на значенні особистісного потенціалу, професійної автономії, інноваційної культури й академічної доброчесності як ключових складових компетентності викладача (Лук'янова, 2025);
- створено навчально-методичне забезпечення психолого-педагогічної підготовки педагогів у закладах фахової передвищої і вищої освіти, спрямоване на оновлення змісту такої підготовки. Зокрема, у 2025 р. підготовлено навчальні посібники «Інновації у змісті професійної підготовки майбутніх докторів філософії» (Вовк, & Семенов, 2025), «Зміст психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів-бакалаврів у закладах

вищої педагогічної освіти» (Філіпчук, 2025) та словник «Інновації у психолого-педагогічній підготовці майбутніх учителів у закладах фахової передвищої і вищої освіти» (Вовк, Філіпчук, Сотська, Семенов, & Соломаха, 2025);

- розроблено науково-методичне забезпечення професійного й особистісного розвитку науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти: монографія «Професійний розвиток науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти в умовах неформальної та інформальної освіти» (Аніщенко, Баніт, Волярська, Лук'янова, Піддячий, Радомський, & Самко, 2025); практичний посібник «Інноваційні практики професійного та особистісного розвитку науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти» (Баніт, Калюжна, Котирло, Піддячий, & Радомський, 2025); практичний poradnik «Організаційно-інформаційний супровід професійного та особистісного розвитку викладача вищої школи» (Калюжна, Котирло, Піддячий, Радомський, & Самко, 2025);

- розроблено та оприлюднено навчальні, науково-методичні матеріали з підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти: навчальні програми та методичні рекомендації до них «Корпоративна освіта і навчання викладача вищої школи» (Баніт, 2025); «Андрагогічні засади професійного розвитку викладача вищої школи» (Радомський, 2025);

- створено науково-методичні матеріали з підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у галузі «01 Освіта/Педагогіка» на основі зарубіжного досвіду, у яких узагальнено сучасні підходи до оновлення педагогічної освіти у провідних міжнародних освітніх системах та представлено рекомендацій щодо адаптації зарубіжного досвіду з урахуванням специфіки українського контексту. Розроблене вченими Інституту науково-методичне забезпечення впроваджено в освітній процес закладів вищої та післядипломної освіти України.

Науково-педагогічними працівниками Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» розроблено освітньо-професійну програму «Педагогіка вищої школи» для курсів підвищення кваліфікації викладачів закладів вищої освіти. Освітньо-професійна програма спрямована на підвищення рівня компетентностей викладачів закладів вищої освіти у контексті організації та реалізації освітнього процесу у закладах вищої освіти, володіння основами педагогічної та професійної психології, педагогічного менеджменту.

У Навчально-науковому інституті менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти»:

- розроблено 6 програм підвищення кваліфікації, які стали переможцями у конкурсі Національного агентства України з питань державної служби (НАДС):

- загальні професійні (сертифікатні) програми (60 годин): 1) «Професійний розвиток посадових осіб місцевого самоврядування»; 2) «Публічне управління в умовах глобалізації»; 3) «Професійний розвиток державного службовця з питань управління у сфері освіти»;

- загальні короткострокові програми (30 годин): 1) «Впровадження змін та прийняття управлінських рішень в державній службі»; 2) «Сприйняття змін у професійній діяльності державного службовця сфери освіти»; 3) «Забезпечення прав та інтересів осіб з інвалідністю».

- внесено зміни до переліку вибірових дисциплін усіх освітньо-професійних (наукових) програм з метою удосконалення професійної підготовки фахівців.

- проведено низку масових науково-практичних заходів, найважливішими з яких є IV Міжнародний науковий форум «Адаптивні процеси в освіті» (7-8 лютого 2025 р.), V Міжнародна науково-практична конференція «Наука і молодь — 2025: пріоритетні напрями глобаліза-

ційних змін» (23 квітня 2025 р.), а також участь ННІМП у V Всеукраїнській науково-практичній конференції «Модернізація змісту професійної освіти в умовах євроінтеграції України — 2025» (22 травня 2025 р.).

Інститутом професійної освіти НАПН України проведено VII Всеукраїнський науково-методичний семінар «Модернізація освітніх програм здобувачів вищої освіти в контексті глобальних і національних викликів», 29 жовтня 2025 р. (НАПН України, 2025b). Предметом обговорення семінару були: розвиток академічної свободи та відповідальності в умовах інтернаціоналізації української освіти, її інтеграції до європейського законодавчого та освітнього простору; правові основи академічної доброчесності, виклики і можливості використання ШІ у дослідницькій діяльності; розвиток правової культури педагогів і здобувачів освіти; відповідність освітніх програм сучасним тенденціям цифровізації, розвитку спеціальностей з урахуванням потреб українського і глобального ринків праці; урахування світового, галузевого й регіонального аспектів у визначенні цілей і програмних результатів навчання тощо.

З метою науково-методичного супроводу професійного розвитку бібліотекарів закладів загальної середньої освіти *Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В.О. Сухомлинського* організовано та проведено науково-практичні заходи з розвитку компетентностей бібліотекарів закладів загальної середньої освіти. Зокрема, круглий стіл «*Впровадження технології штучного інтелекту в роботу бібліотек в умовах проектування освітнього середовища*», 14 травня 2025 р.

На виконання пріоритетного напрямку Програми «*Розвиток науки та інновацій*» вченими академії здійснюється науково-методичний супровід інноваційних проєктів, пілотних досліджень, педагогічних експериментів, зокрема на запит МОН України.

Заступником директора *Інституту цифровізації освіти НАПН України* С.Г. Литвиною, д. пед. н., проф, членом-кореспондентом НАПН України, проведено експертизу проєкту «Університет без бар'єрів: розвиток інклюзивної освіти» (НТТУ КПІ ім. І. Сікорського) у конкурсі спільних українсько-литовських науково-дослідних проєктів.

Вчена *Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України* О.Ю. Хартман, к. психол. н., старший науковий співробітник

лабораторії психології дошкільника, взяла участь у проєкті «Підтримка дітей та молоді через соціально-емоційну освітню діяльність та взаємодію «рівний — рівному» громадської організації «Слов'янський культурний центр «Задзеркалля», що реалізується у партнерстві з ЮНІСЕФ.

Також вченими *Інституту психології імені Г.С. Костюка* здійснювався психологічний супровід двох пілотних досліджень:

1) «Особливості психологічної допомоги в закладах освіти в умовах війни» в гімназії № 109 ім. Т.Г. Шевченка м. Києва;

2) «Діагностика та психологічний супровід молодших школярів у період війни для збереження їхніх психологічних ресурсів» у приватному ліцеї «Ай діти» м. Києва.

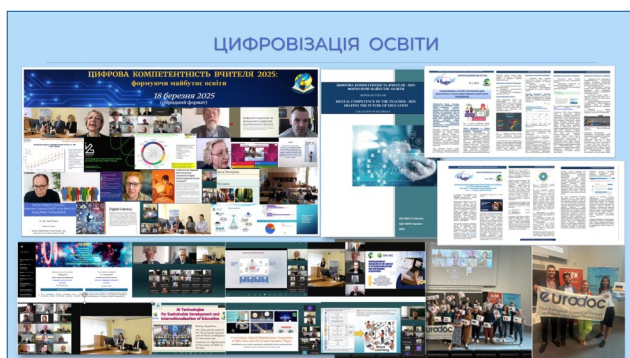
В *Інституті соціальної та політичної психології НАПН України* в рамках виконання наукового дослідження «Науково-методичний супровід психологічної просвіти населення України, що переживає травму війни», підготовлено науково-аналітичну доповідь «Світовий досвід психоедукації населення в умовах війни та воєнних загроз» (ІСПП НАПН України, 2025) та монографію «Консультативна психологія: Теорія і практика проблемного підходу» (Горностаї, 2025).

Інститутом професійної освіти НАПН України здійснюється науковий супровід інноваційного освітнього проєкту «Педагогічні умови професійного розвитку викладачів фахових дисциплін аграрних коледжів», що виконується на базі ВСП «Немішаївський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України» (2024-2025 рр.) (НАПН України, 2025a).

У ДЗВО «Університет менеджменту освіти» у 2025 р. розпочато виконання прикладного наукового дослідження «*Формування зелених навичок (green skills) у здобувачів освіти в освітньому середовищі закладу освіти*» (лютий 2025 — лютий 2028 рр.) на базі 12 закладів освіти.

З метою *науково-методичного супроводу використання веборієнтованих автоматизованих інформаційних систем* формування і розвитку вітчизняного поняттєво-термінологічного апарату педагогіки і психології вченими *Інститутом цифровізації освіти НАПН України* організовано і проведено:

- тренінг-курс «Українська електронна енциклопедія освіти: технології наповнення цифровим контентом», 2-16 жовтня 2025 р., та низку семінарів для редакторів УЕЕО;

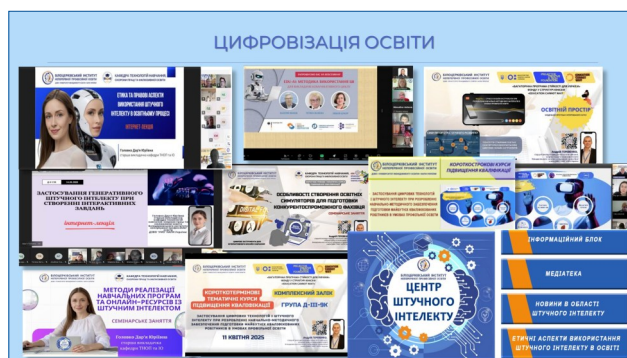
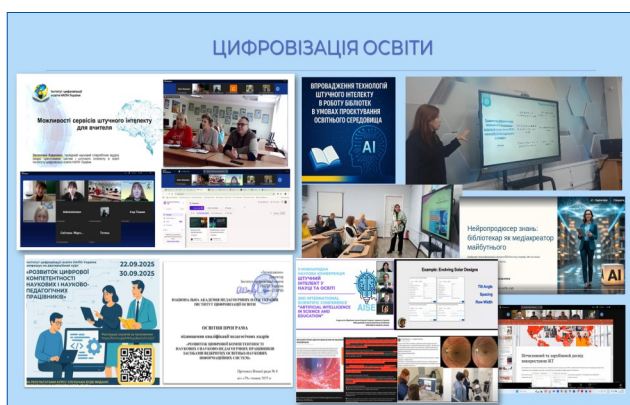
• підготовлено посібник «Веборієнтовані автоматизовані інформаційні системи формування і розвитку вітчизняного поняттєво-термінологічного апарату педагогіки і психології в умовах євроінтеграційних процесів» (Биков, Пінчук, Кондратова та ін., 2025).

За пріоритетним напрямом *«Цифровізація освіти»* у 2025 р. Інститутом цифровізації освіти НАПН України забезпечено науково-методичний супровід дистанційного та змішаного навчання, результати відповідних наукових досліджень представлені у низці публікацій, зокрема у методичному посібнику «Імерсивні технології для підтримки змішаного навчання в закладах загальної середньої освіти» (Литвинова, Носенко та ін., 2025).

З метою *науково-методичного супроводу розвитку навчального середовища з використанням імерсивних технологій* у закладах загальної середньої освіти Інститутом у 2025 р.:

• розроблено освітню програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Сервіси доповненої реальності на допомогу вчителям природничо-математичного циклу». За програмою проведено пілотне навчання 27 вчителів, (23-27 жовтня 2025 р.);

• проведено V Міжнародну науково-практичну конференцію *«Імерсивні технології в освіті»*, 29 квітня 2025 р.

На базі Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» у 2025 р.:

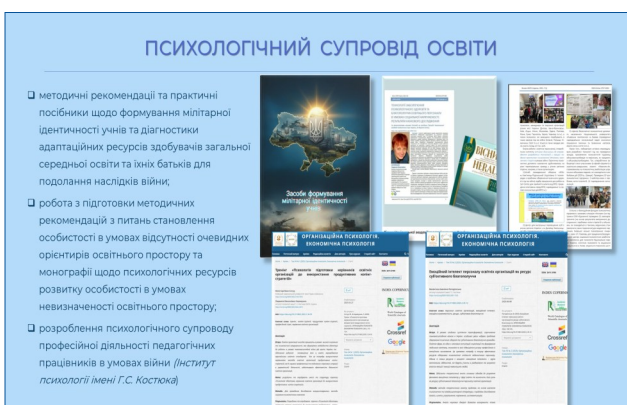
• 120 педагогічних працівників закладів професійної освіти пройшли короткострокові тематичні курси підвищення кваліфікації за темою: «Штучний інтелект у діяльності педагога закладу професійної освіти: практичне застосування»;

• до всіх освітньо-професійних програм курсів підвищення кваліфікації педагогів закладів професійної освіти включено змістовий модуль «Цифрові технології і штучний інтелект в професійній діяльності педагога закладу професійної освіти» (30 год., 1 ЕКТС-кредит);

• проведено короткотермінові курси підвищення кваліфікації за освітньо-професійною програмою «Застосування цифрових технологій і штучного інтелекту при розробленні навчально-методичного забезпечення підготовки майбутніх кваліфікованих робітників в умовах профільної освіти».

Реалізація пріоритетного напрямку *«Психологічний супровід освіти»* здійснюється науковими установами Відділення психології та спеціальної педагогіки НАПН України у співпраці з Директоратами дошкільної та інклюзивної освіти, шкільної освіти, фахової передвищої, вищої освіти МОН України.

Для забезпечення діяльності практичних психологів, соціальних педагогів і методистів у закла-

дах освіти в умовах воєнного стану в *Інституті психології імені Г.С. Костюка НАПН України*:

- підготовлено: методичні рекомендації «Засоби формування мілітарної ідентичності учнів» (Зликов та ін., 2025); практичні посібники «Формування мілітарної ідентичності учнів України в умовах воєнного часу» (Завгородня та ін., 2025), «Діагностика адаптаційних ресурсів здобувачів загальної середньої освіти та їхніх батьків для подолання наслідків війни»;

- продовжено роботу з підготовки методичних рекомендацій «Особливості становлення особистості в умовах відсутності очевидних орієнтирів освітнього простору» та монографії «Психологічні ресурси розвитку особистості в умовах невизначеності освітнього простору»;

- вчені долучаються до розроблення психологічного супроводу професійної діяльності педагогічних працівників в умовах війни. Зокрема, триває підготовка методичного посібника «Екологічність взаємодії з оточуючим середовищем дорослих у складних життєвих обставинах». Видання та впровадження посібника заплановано на 2026 р.

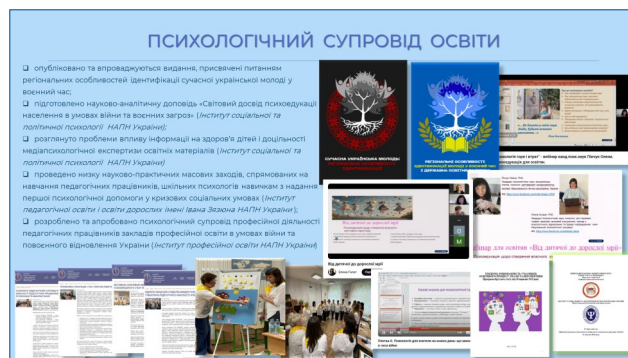
Вченими *Інституту соціальної та політичної психології НАПН України*:

- на вирішення проблем державної освітньої політики опубліковано та впроваджуються видання: монографія «Сучасна українська молодь: регіональні особливості ідентифікації» та практичний посібник «Регіональні особливості ідентифікації молоді у воєнний час і державна освітня політика» (Остапенко, Жадан, Скар, та ін., 2024а; 2024b);

- проведено спільно з кафедрою соціальної психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка IV Круглий стіл «Проблеми розвитку ідентичності особистості в освітньому просторі», 21 жовтня 2025 р.;

- розглянуто проблеми впливу інформації на здоров'я дітей і доцільності медіапсихологічної експертизи освітніх матеріалів у межах міжінститутського науково-практичного семінару «Здоров'язберігальні практики поведінки дітей дошкільного і молодшого шкільного віку в цифровому та кіберпросторі», організованого відділом психології масової комунікації та медіаосвіти Інституту і проведеного до Дня науки в Україні 19 травня 2025 р.

Вченими *Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи*:

- здійснюється розроблення рекомендацій щодо психологічної і соціально-педагогічної реабілітації учасників освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти. У 2025 р. підготовлено матеріали до практичного посібника «Психологічна і соціально-педагогічна реабілітація учасників освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти»;

- розроблено Типову програму підвищення кваліфікації практичних психологів закладів загальної середньої освіти «Комплексна психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» з метою психологічного супроводу системи освіти в кризових умовах сьогодення. Програма спрямована на підвищення професійної компетентності практичних психологів закладів загальної середньої освіти щодо здійснення комплексного психологічного супроводу педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти на другому циклі (базове предметне навчання) з урахуванням актуальних викликів воєнного часу, трансформації системи освіти, вікових і соціокультурних особливостей здобувачів освіти. 13-27 жовтня 2025 р. проведено дистанційне навчання регіональних тренерів за цією програмою, навчання організовано відповідно до листа МОН України «Про підготовку тренерів з підвищення кваліфікації практичних психологів у сфері загальної середньої освіти» від 8 жовтня 2025 р. № 1/21118-25;

- взято участь у роботі центрального організаційного комітету III етапу [Всеукраїнського конкурсу авторських програм практичних психологів і соціальних педагогів «Нові технології у новій школі»](#), який проводиться щороку відповідно до наказу МОН України.

Вченими *Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України* розроблено та апробовано психологічний супровід професійної діяльності педагогічних

працівників в умовах війни та повоєнного відновлення України, що складається з аналітичних матеріалів «Психологічний супровід професійної діяльності педагогічних працівників в умовах світових змін: актуальні питання повоєнного відновлення та євроінтеграції України» (Ігнатів, 2025); практичного посібника «Гармонізація психологічного здоров'я педагогічних працівників в умовах війни та повоєнного відновлення України» (Павлик, 2025); практичного посібника «Сучасна профорієнтаційна діагностика» (автор І.В. Заєць); методичних рекомендацій «Підготовка радника з профорієнтації для закладів загальної середньої освіти» (автор А.М. Шевенко). Проведено низку науково-практичних масових заходів, спрямованих на навчання педагогічних працівників, шкільних психологів навичкам з надання першої психологічної допомоги у кризових соціальних умовах.

Проблеми психологічного супроводу професійної діяльності педагогічних працівників в умовах війни активно розробляються вченими *Інституту професійної освіти НАПН України* в межах діяльності *Центру психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти*.

На засіданні Президії НАПН України в обговоренні питання про виконання у 2025 р. Програми спільної діяльності МОН України та НАПН України на 2024-2026 рр. виступив *Ігор БАЛУБА*, керівник експертної групи з питань фахової передвищої освіти Директорату фахової передвищої, вищої освіти МОН України.

Ігор Анатолійович схвально оцінив реалізацію широкого спектру заходів Програми у дев'яти стратегічних напрямках — від дошкілля до освіти дорослих, від цифровізації до психологічного супроводу, та відзначив, що у складних умовах воєнного стану саме співпраця МОН і НАПН забезпечує наукове обґрунтування рішень, які мають результативний вплив на діяльність закладів освіти.

Наголошено, що експертна участь вчених академії у наукових і науково-методичних радах, предметних експертних і конкурсних комісіях дають змогу поєднувати ефективні управлінські рішення з кращими науковими практиками.

Позитивно відзначені результати співпраці за напрямом *дошкільної освіти та інклюзивного навчання*, а саме: розроблення програм і методичних матеріалів для інклюзивних груп, інклюзивно-ресурсних центрів, методик раннього

втручання й допомоги, зокрема для дітей із мовленнєвими порушеннями та труднощами читання.

Важливим результатом роботи, на думку І.А. Балуби, стало зміцнення психологічної стійкості дошкільників, розроблення матеріалів для курсів підвищення кваліфікації педагогів за тематикою психологічної підтримки дітей дошкільного віку.

За напрямом *«Нова українська школа»* доповідачем зазначено про поглиблення моніторингових досліджень реалізації концепції НУШ та розроблення відповідного навчально-методичного забезпечення.

Балуба І. також звернув увагу, що у 2025 р. активізовано роль *позашкільної освіти* та виховного компоненту; забезпечено оновлення нормативної бази позашкільної освіти; успішно реалізовано експертизу навчальної літератури та програм підвищення кваліфікації педагогів закладів позашкільної освіти тощо.

Особливо важливим, за твердженням Ігора Анатолійовича, є внесок вчених академії у забезпечення наукового супроводу громадянської та військово-патріотичної освіти, формування української національної та громадянської ідентичності, зокрема розроблення умов і технологій формування єдності фізичного та патріотичного виховання учнів.

За напрямом сучасної *професійної та фахової передвищої освіти* у 2025 р. продовжено роботу над методичним забезпеченням державно-приватного партнерства та програм підвищення кваліфікації керівників закладів професійної освіти щодо управління конкурентоспроможністю та людськими ресурсами. Ці напрацювання, на думку доповідача, особливо актуальні з огляду на перспективу повоєнного відновлення економіки, потребу швидкої підготовки фахівців для відбудови інфраструктури, енергоефективного будівництва, аграрного сектору й ІТ-галузі. Саме у цій сфері, як зазначив І. Балуба, результати наукових досліджень НАПН України є основою практичних освітніх кейсів, освітніх програм та рекомендацій для роботодавців.

Ігор Анатолійович підтримує зусилля вчених НАПН України щодо продовження у сфері *вищої освіти* роботи над удосконаленням інструментів оцінювання якості, модернізації освітніх стандартів і програм та методичного супроводу розвитку університетської автономії.

За напрямом *цифровізація освіти* доповідач відзначив актуальність щодо розроблення організаційно-педагогічних умов залучення батьків до

використання можливостей цифрового середовища з дітьми раннього та дошкільного віку, а також методичних матеріалів із безпечного й ефективного використання цифрових технологій у школі й позашкільлі.

Не менш важливим, на думку доповідача, є напрям *психологічного супроводу освіти*, за яким підготовлено і впроваджено навчально-методичне забезпечення для практичних психологів і соціальних педагогів щодо роботи з травмою, розвитку стресостійкості, профілактики професійного вигорання педагогів. Це дає змогу вибудовувати цілісну систему підтримки всіх учасників освітнього процесу – від дитини до керівника закладу.

Насамкінець І. Балуба зазначив, що успішна реалізація Програми у 2025 р. слугує підтвердженням того, що в умовах війни українська освіта й наука здатні рухатися вперед системно, спираючись на партнерство, інтеграцію політики й науки, практики й теорії. У наступному, завершальному році реалізації Програми, значна частина розроблених підходів має бути інституціалізована, а кращі практики – масштабовані. Для МОН України співпраця з НАПН України не є формальністю, а одним із ключових ресурсів формування освітньої політики, яка відповідає викликам часу й водночас зберігає гуманістичну місію освіти і науки.

У цілому визначені на 2025 р. завдання та заходи Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2024-2026 роки виконано попри складні для країни та її освіти і науки умови воєнного стану.

Існує *низка пріоритетних завдань на різних рівнях освіти*, які вимагають подальшого спільного опрацювання та вирішення в рамках діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України, зокрема:

✓ *у дошкільній освіті:*

- подальша реалізація Закону України «Про дошкільну освіту», розроблення нормативно-правового та науково-методичного забезпечення його впровадження;

- упровадження Базового компонента (Державного стандарту) дошкільної освіти;

- розроблення нормативного та науково-методичного забезпечення інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти;

✓ *у загальній середній освіті:*

- реалізація Типової освітньої програми профільної освіти;

- підготовка навчально-методичного забезпечення організації освітнього процесу, зокрема в ліцеях, задля успішного упровадження профільного навчання;

- упровадження оновленої системи оцінювання результатів навчання здобувачів повної загальної середньої освіти;

- упровадження інноваційних методик навчання для подолання освітніх втрат;

- цифрова трансформація освіти, використання штучного інтелекту в сучасному освітньому просторі;

- розроблення навчально-методичного забезпечення формування в учнівської і студентської молоді національної ідентичності;

- розроблення освітніх технологій військово-патріотичного виховання учнів закладів загальної середньої освіти;

✓ *у професійній та фаховій передвищій освіті:*

- реалізація Закону України «Про професійну освіту»;

- розроблення та оновлення професійних та державних освітніх стандартів у сфері професійної освіти;

- сприяння розвитку сталої системи підготовки педагогічних працівників для фахової передвищої освіти;

✓ *у вищій освіті та освіті дорослих:*

- Інституційна трансформація, укрупнення мережі університетів, посилення їх конкурентоспроможності;

- розроблення стратегії розвитку людського капіталу та збереження студентського контингенту вищої освіти;

- зміцнення взаємодії вищої освіти та ринку праці в умовах війни та повоєнного відновлення України;

- упровадження принципів, інструментів, цінностей Болонського процесу;

- використання технологій штучного інтелекту в освіті та в управлінні освітою;

- реалізація принципів відкритої науки;

- завершення підготовки операційного плану реалізації у 2025-2028 рр. Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 рр.;

- дослідження особливостей підготовки докторів філософії в галузі освіти в умовах цифровізації й інтернаціоналізації освіти;

- реалізація програм внутрішньої академічної мобільності викладачів і здобувачів освіти;

✓ *психологічний супровід освіти:*

- збереження психічного здоров'я учасників освітнього процесу в кризових умовах сьогодення;
- розроблення дієвих механізмів запобігання психологічному насиллю в закладах освіти;
- психологічна просвіта населення, що переживає травму війни;
- розроблення та впровадження освітніх програм підготовки та підвищення кваліфікації практичних психологів закладів освіти;
- необхідність відновлення діяльності робочої групи з розроблення професійного стандарту «Педагог соціальний»;

✓ загальні проблеми розвитку освітнього простору:

- підготовка спільних проєктів міжнародної співпраці за програмами Еразмус+ та Горизонт Європа;
- доопрацювання проєкту Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» для розгляду у другому читанні;
- удосконалення методики після завершення державної атестації наукових установ і закладів вищої освіти;
- розширення співпраці у спільних робочих групах з розроблення концептуальних та нормативних документів у галузі освіти і науки;
- інтеграція українських науково-освітніх практик у міжнародний контекст і формування сталої мережі партнерської взаємодії;
- популяризація, оприлюднення та впровадження в сферу науки та освіти результатів спільної діяльності МОН України та НАПН України;
- здійснення спільних проєктів і програм, спрямованих на інноваційний розвиток мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Аніщенко, О.В., Баніт, О.В., Волярська, О.С., Лук'янова, Л.Б., Піддячий, В.М., Радомський, І.П., & Самко, А.М. (2025). *Професійний розвиток науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти в умовах неформальної та інформальної освіти: теорія, практика*. Київ: ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України. 390 с.
- Баніт, О.В. (2025). *Корпоративна освіта і навчання викладача вищої школи* : навчальна програма. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. 50 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742786/>
- Баніт, О.В., Калюжна, Т.Г., Котирло, Т.В., Піддячий, В.М., & Радомський, І.П. (2025). *Інноваційні практики професійного та особистісного розвитку науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти*. Київ: ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України. 360 с.
- Бех, І.Д., Коломоець, Г.А., Трейтjak, Д.В., Федоренко, С.В., Шкільна, І.М., & Журба, К.О. (2025). *Формування в учнівської і студентської молоді національної солідарності в умовах війни та повоєнного часу* : методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 148 с. <https://doi.org/10.32405/978-617-8768-05-8-2025-148>
- Биков, В.Ю., Пінчук, О.П., Кондратова, Л.Г., Рогушина, Ю.В. & Кохан, О.В. (2025). *Веборієнтовані автоматизовані інформаційні системи формування і розвитку вітчизняного поняттєво-термінологічного апарату педагогіки і психології в умовах євроінтеграційних процесів* : посібник (В.Ю. Биков, Л.Г. Кондратова, ред.). Київ: ІЦО НАПН України, 96 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746929/>
- Бойко, А.Е., Вербицький, В.В., Корнієнко, А.В., Литовченко, О.В. & Мачуський, В.В. (2025) *Інтеграція змісту позашкільної освіти та позаурочної діяльності для безбар'єрного доступу дітей до якісних освітніх послуг*. Препринт (аналітичні матеріали центральним органам виконавчої влади України). Київ: Видавництво «Генеза», 40 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746668/>
- Вітренко, Ю.М. (2025). Глобальна конвенція про визнання кваліфікацій вищої освіти як інституціональна основа трансформації сфери вищої освіти у повоєнному відновленні України. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 7(2), 1–7. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7204>
- Вовк, М.П., & Семенов, О.М. (2025). *Інновації у змісті професійної підготовки майбутніх докторів філософії*. Київ: Талком. 323 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746574/>
- Вовк, М.П., Філіпчук, Н.О., Сотська, Г.І., Семенов, О.М., & Соломаха, С.О. (2025). *Інновації у психолого-педагогічній підготовці майбутніх учителів у закладах фахової передвищої і вищої освіти*. Київ: Талком. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744942/>
- Горностай, П.П. (2025). *Консультативна психологія: Теорія і практика проблемного підходу* : монографія. Київ: Ніка-центр, 416 с.
- Грищенко, Ю.В. (2025). *Розвиток мистецько-педагогічної освіти в Україні*. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. 120 с.
- Гурова, О., Кесьян, Т., Федько, В., & Чудакова, О. (2025). *Нові формати навчальної літератури та психічний розвиток учнів* : методичні рекомендації. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 74 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747016/>
- Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. (n.d.). *Бібліотека Нової української школи*. <http://surl.li/nighe>
- Драч, І., & Скиба, Ю. (2025, 11 листопада). *Результати вступної кампанії до закладів вищої освіти України у 2025 році*. <https://zenodo.org/records/17583347>
- Журба, К.О., Бех, І.Д., Коломоець, Г.А., Трейтjak, Д.В., Федоренко, С.В., & Шкільна, І.М. (2025). *Національ-*

- на солідарність учнівської і студентської молоді в умовах війни і повоєнного часу : монографія. (К.О. Журба, ред.). Івано-Франківськ: НАІР, 188 с. <https://doi.org/10.32405/978-617-8768-06-5-2025-188>
- Завгородня, О.В., Зливков, В.Л., Копилов, С.О., Котух, О.В., Лукомська, С.О., Медінцев, В.О., Степура, Є.В. & Чудакова, В.П. (2025) *Формування мілітарної ідентичності учнів України в умовах воєнного часу* : практичний посібник. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747005/>
- Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності». (2023, 21 грудня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3534-IX>
- Закон України «Про дошкільну освіту». (2024, 6 червня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20>
- Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки». (2001, 11 липня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>
- Закон України «Про професійну освіту». (2025, 21 серпня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20>
- Засекіна, Т.М. (2025). Про результати досліджень проблем stem-освіти в гімназіях і ліцеях у відділенні загальної середньої освіти і цифровізації освітніх систем напн україни: За результатами наукової доповіді на засіданні Президії Національної академії педагогічних наук України, 15 травня 2025 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 7(1), 1–9. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7141>
- Заярна, І.С. (2025). Цифрові технології у викладанні: потенціал ChatGPT для навчання та моніторингу освітнього середовища. У О.П. Пінчук, Н.В. Яськова (упоряд.), *Цифрова трансформація науково-освітніх середовищ в умовах воєнного стану* : збірник матеріалів, 27 лютого 2025 р. (с. 22-25). Київ: ІЦО НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745278/>
- Зливков, В.Л., Завгородня, О.В., Копилов, С.О., Лукомська, С.О., Максимов, М.В., Чудакова, В.П., Медінцев, В.О., Степура, Є.В., Котух, О.В., & Депутат, В.В. (2025) *Засоби формування мілітарної ідентичності учнів* : методичні рекомендації (В.Л. Зливков, С.О. Лукомська, ред.). Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/746820>
- Ігнатювич, О. (2025, 24 жовтня). *Психологічний супровід професійної діяльності педагогічних працівників в умовах світових змін*. <https://zenodo.org/records/17433227>
- Інститут педагогіки НАПН України. (n.d.a). *Модельні навчальні програми*. <https://undip.org.ua/modelni-navchalni-prohramy-dlia-5-6-klasiv/>
- Інститут педагогіки НАПН України. (n.d. b). *Підручники*. <https://undip.org.ua/to-teachers/textbooks/>
- Інститут професійної освіти. (2025). *Розроблення професійних стандартів*. <https://ivet.edu.ua/13952/rozroblennya-profesijnyh-standartiv/>
- Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. (2025, 3 лютого). *Науково-аналітична доповідь — «Світовий досвід психоедукації населення в умовах війни та воєнних загроз»*. <https://ispp.org.ua/2025/02/03/svitoviy-dosvid-psyhoeducacziiv/>
- Кабінет Міністрів України. (2025a, 2 травня). *Про схвалення Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку* (432-р). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/432-2025-p>
- Кабінет Міністрів України. (2025b, 26 серпня). *Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти* (1036). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1036-2025-p>
- Кабінет Міністрів України. (2025c, 4 квітня). *Про затвердження Порядку утворення та функціонування спеціальних груп вихованців закладів дошкільної освіти* (381). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/381-2025-p>
- Кабінет Міністрів України. (2025d, 7 липня). *Про затвердження Положення про спеціальний дитячий садок* (817). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/817-2025-p>
- Калюжна, Т.Г., Котирло, Т.В., Піддячий, В.М., Радомський, І.П., & Самко, А.М. (2025). *Організаційно-інформаційний супровід професійного та особистісного розвитку викладача вищої школи*. Київ: Талком. 336 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746886/>
- Кравчина, О.Є. (2025). Використання імерсивних технологій для моніторингу цифрового середовища школи. У Ю.Г. Носенко (Ред.), *Імерсивні технології в освіті* : збірник матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф. (с. 80-83). Київ: ІЦО НАПН України, <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746034/>
- Кремень, В.Г., Луговий, В.І., Топузов, О.М., & Регейло, І.Ю. (2024). Про виконання у 2024 р. Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2024-2026 рр.: За результатами наукової доповіді на засіданні Президії НАПН України, 19 листопада 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 6(2), 1–18. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6219>
- Литвинова, С.Г., Носенко, Ю.Г., та ін. (2025). *Імерсивні технології для підтримки змішаного навчання в закладах загальної середньої освіти* : методичний посібник. Київ: ІЦО НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746953>
- Луговий, В., Слюсаренко, О., & Таланова, Ж. (2025). Кваліфікаційний розрив & конкурентний розвиток: проблема балансу конкурентоспроможності в екосистемі «вища освіта — ринок праці». *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*, 19, 8-26. <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2025-19-8-26>
- Лук'янова, Л.Б. (2025). *Концепція професійного та особистісного розвитку науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти*. Київ: Талком, 32 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746927/>
- Мелков, Ю.О., Гаврилюк, А.М., Зінченко, В.В., Вітренко, Ю.М., & Ворона, В.О. (2025). Роль сучасних університетів у післявоєнному відновленні України:

- синергія трансформацій, інновацій та соціального служіння: За матеріалами науково-практичних заходів, проведених відділом соціальних та інституційних трансформацій у вищій освіті Інституту вищої освіти НАПН України. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 7(1), 1–11. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7147>
- Міністерство освіти і науки України. (2021, 12 січня). *Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція* (33). <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti-derzhavnogo-standartu-doshkilnoyi-osviti-nova-redakciya>
- Міністерство освіти і науки України. (2024a, 7 березня). *Про затвердження Стратегічного плану діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року* (276). <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-strategichnogo-planu-diyalnosti-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-do-2027-roku>
- Міністерство освіти і науки України. (2024b, 23 грудня). *МОН пропонує для громадського обговорення проєкт Методичних рекомендацій щодо формування мережі закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти*. [https://mon.gov.ua/news/mon-proponuiie-dlia-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-metodychnykh-rekomendatsii-shchodo-formuvannia-merezhi-zakladiv-p-p-t-o-ta-fpo](https://mon.gov.ua/news/mon-proponuiie-dlia-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-metodychnykh-rekomendatsii-shchodo-formuvannia-merezhi-zakladiv-profesii-noi-profesii-no-tekhnichnoi-ta-fakhovo-predvi-shchoi-osviti)
- Міністерство освіти і науки України. (2025a, 13 серпня). *Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році* (1/16828-25). <https://mon.gov.ua/npa/pro-instruktyvno-metodychni-rekomendatsii-shchodo-vykladannia-navchalnykh-predmetiv-intehrovanykh-kursiv-u-zakladakh-zahalnoi-serednoi-osvity-u-20252026-navchalnomu-rotsi>
- Міністерство освіти і науки України. (2025b, 18 серпня). *Щодо організації дошкільної освіти дітей з особливими освітніми потребами* (1/17201-25). <https://surl.li/udskqc>
- Міністерство освіти і науки України. (2025c, 20 березня). *Про затвердження Положення про асистента дитини з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти* (474). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0519-25>
- Міністерство освіти і науки України. (2025d, 20 жовтня). *Пропонуємо до громадського обговорення проєкт постанови КМУ «Про реалізацію експериментального проєкту з підготовки осіб, які здобувають ступінь д-ра філософії, через проектну аспірантуру»*. <https://mon.gov.ua/news/proponuiemo-do-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-postanovy-kmu-pro-realizatsiiu-eksperymentalnoho-proiektu-z-pidhotovky-osib-iaki-zdobuvaiut-stupin-d-ra-filosofii-cherez-proiektnu-aspiranturu>
- Міністерство освіти і науки України. (2025e, 20 червня). *МОН пропонує для громадського обговорення проєкт Концепції професійної орієнтації та кар'єрного консультування у системі освіти України на 2025-2027 роки*. <https://mon.gov.ua/news/mon-proponuiie-dlia-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-kontseptsii-profesiinoi-orientatsii-ta-kariernoho-konsultuvannia-u-systemi-osvity-ukrainy-na-2025-2027-roky>
- Міністерство освіти і науки України. (2025f, 26 травня). *Про затвердження типової освітньої програми для 10-12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням* (765). <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-typovoi-osvitnoi-prohramy-dlia-10-12-klasiv-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity-iaki-zabezpechuiut-zdobuttia-profilnoi-serednoi-osvity-za-akademichnym-spriamuvanniam>
- Міністерство освіти і науки України. (2025g, 27 березня). *Про затвердження Методичних рекомендацій щодо реалізації узгоджених спільних освітніх програм та видачі спільних (подвійних) дипломів* (518). <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsii-shchodo-realizatsii-uzghodzhennykh-spilnykh-osvitnikh-prohram-ta-vydachi-spilnykh-podviinykh-dyplomiv>
- Міністерство освіти і науки України. (2025h, 27 жовтня). *Система оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до державних стандартів початкової, базової та профільної середньої освіти* (на обговорення). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/gromadske-obgovorennia/2025/10/27/na-obgovorennia-1.pdf>
- Міністерство освіти і науки України. (2025i, 28 липня). *Оновлено Державний стандарт початкової освіти: розпочато громадське обговорення*. <https://mon.gov.ua/news/onovleno-derzhavnyi-standart-pochatkovoi-osvity-rozpochato-hromadske-obhovorennia>
- Міністерство освіти і науки України. (2025j, 29 квітня). *Штучний інтелект у закладах вищої освіти: рекомендації для викладачів, студентів і працівників ЗВО*. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf>
- Міністерство освіти і науки України. (2025k, 29 травня). *Про внесення змін до Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти* (787). <https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-do-primirnoho-polozhennia-pro-komandu-psykholohopedahohichnoho-suprovodu-dytyny-z-osoblyvyvmy-osvitnimy-potrebam-y-v-zakladi-zahalnoi-serednoi-ta-doshkilnoi-osvity>
- Національна академія педагогічних наук України. (2024). *Програма спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2024-2026 роки*. https://naps.gov.ua/uploads/files/sod/2024/mon-naps_2024-2026.pdf
- Національна академія педагогічних наук України (2025a, 19 вересня). *Професійний розвиток викладачів аграрних коледжів: досвід регіонального експерименту*. <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/3727/>

- Національна академія педагогічних наук України (2025b, 3 листопада). VII Всеукраїнський науково-практичний семінар «Модернізація освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти в контексті глобальних і національних викликів». <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/3765/>
- Національна академія педагогічних наук України. (2025c, 11 вересня). Підписано Меморандум про співпрацю між НАПН України й ДУ «Український інститут розвитку освіти». <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/3721/>
- Овчарук, О.В. (Ред.). (2025). Цифрова компетентність вчителя 2025: формуючи майбутнє освіти : збірник матеріалів. Київ: ІЦО НАПН України, 189 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745886/>;
- Овчарук, О., Лещенко, М., Гриценчук, О., Сороко, Н., Іванюк, І., Кравчина, О., Малицька, І. & Шимон, О. (2025a). Інструменти моніторингу ефективності інформаційно-цифрового середовища закладів загальної середньої освіти : методичні рекомендації (О. Овчарук, ред.). Київ: ІЦО НАПН України, 100 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746900/>;
- Овчарук, О.В., Лещенко, М.П., Гриценчук, О.О., Сороко, Н.В., Заярна, І.С., Іванюк, І.В., Кравчина, О.Є., Малицька, І.Д., Шимон, О.М., Шиненко, М.А., & Коваленко, В.М. (2025b). Методика моніторингових досліджень ефективності інформаційно-цифрового середовища закладів загальної середньої освіти у контексті євроінтеграції України : методичний посібник (О.В. Овчарук, ред.). Київ: ІЦО НАПН України, 254 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746899/>
- Освіта для життя. (2025). Головна. <https://educationforlife.mon.gov.ua/>
- Остапенко, І., Жадан, І., Скар, О., & Позняк, С. (2024a). Сучасна українська молодь: регіональні особливості ідентифікації : монографія (І. Остапенко, ред.). Кропивницький: Імекс-ЛТД, 127 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744874> ;
- Остапенко, І., Жадан, І., Скар, О., Позняк, С. & Дідук, І. (2024b). Регіональні особливості ідентифікації молоді у воєнний час і державна освітня політика : практичний посібник (І. Остапенко, ред.). Кропивницький: Імекс-ЛТД, 167 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744867>
- Павлик, Н.В. (2025). Гармонізація психологічного здоров'я педагогічних працівників в умовах війни та повоєнного відновлення України : практичний посібник. Київ: Інтерсервіс, 195.
- Піроженко, Т.О., Соловйова, Л.І., Карабаєва, І.І. Гурковська Т.Л., & Федорчук, О.І. (2025a). Психологічна стійкість дитини дошкільного віку: визначення та підтримка розвитку : підручник (Т.О. Піроженко, ред.). Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/746798>
- Піроженко, Т.О., Соловйова, Л.І., Карабаєва, І.І. Гурковська Т.Л., & Федорчук, О.І. (2025b). Психологічна стійкість дитини дошкільного віку: визначення та підтримка розвитку : програма для курсу підвищення кваліфікації педагогів спеціалізації «дошкільна освіта». Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/746808>
- Радкевич, В., Гуржій, В., Пригодій, М., & Романова, Г. (2025). Технології управління людськими ресурсами закладу професійної освіти : методичний посібник. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України
- Радомський, І.П. (2025). Андрагогічні засади професійного розвитку викладача вищої школи : навчальна програма. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. 33 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740721/>
- Скиба, Ю.А., Ковтунець, В.В., Червона, Л.М., Вітренко, Ю.М., & Ворона, В.О. (2025). Людський капітал України: інвестиційний вимір та стратегічні пріоритети в умовах повоєнного відновлення: За матеріалами круглого столу «Формування та вимірювання людського капіталу», 13 березня 2025 р. Вісник Національної академії педагогічних наук України, 7 (1), 1–6. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7134>
- Тітова, О.А., Лузан, П.Г., Мося, І.А., Шусть, В.В., Романов, Л.А., Ямковий О.Ю., Гуменна, Л.С., & Царьова, Є.С. (2025). Технології розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в особливих умовах діяльності : методичний посібник (О.А. Тітова, ред.). Київ: Інститут професійної освіти НАПН України
- Топузов, О.М., & Засєкіна, Т.М. (ред.). (2025). Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: упроваджуємо новий зміст освіти у 8 класі. Київ: Педагогічна думка, 158 с. <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2025/08/Zahalna-serednia-osvita-8-kl-1.pdf>
- Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи. (2025). Стартувало навчання фахівців психологічної служби системи освіти України! <https://psyua.com.ua/news/startovalo-navchannia-fakhivtsiv-psykholohichnoi-sluzhby-systemy-osvity-ukrainy/>
- Філіпчук, Н.О. (2025). Зміст психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів-бакалаврів у закладах вищої педагогічної освіти. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. 196 с.
- Шатирко, Л.О., Невмержицький, В.М., Дзюбко, Л.В., Бучма, В.В., & Пастушенко, В.С. (2025) Психологічний дискурс навчальної літератури : словниково-довідник (С.Д. Максименко, наук. ред.). Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 66 с.
- Lugovyi, V., Slyusarenko, O., & Talanova, Z. (2025). Skills Gap & Competitive Development: the problem of competitiveness balance in the “higher education–labor market” ecosystem. *International Scientific Journal of Universities and Leadership*, (19), 8-26. <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2025-19-8-26>

ON PERFORMING IN 2025 OF THE JOINT ACTIVITIES PROGRAM OF THE MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE AND THE NATIONAL ACADEMY OF EDUCATIONAL SCIENCES OF UKRAINE FOR 2024-2026

According to the results of scientific report at the meeting of the Presidium of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, November 19, 2025

Vasyl Kremen

DSc in Philosophy, Professor, Full Member (Academician) of NAS of Ukraine and NAES of Ukraine, President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Volodymyr Lugovyi

DSc in Pedagogy, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, First Vice-President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Oleh Topuzov

DSc in Pedagogy, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, Vice-President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Iryna Reheilo

DSc in Pedagogy, Senior Researcher, Corresponding Member of NAES of Ukraine, Head of the Scientific and Organisational Department, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The article describes the main results of the implementation in 2025 of the Joint Activities Programme of the Ministry of Education and Science (MES) of Ukraine and the National Academy of Educational Sciences (NAES) of Ukraine for 2024-2026, which were presented at the meeting of the Presidium of the NAES of Ukraine, as well as priority tasks for future cooperation. The Programme's implementation continued under the difficult conditions of martial law for the country, its education and science, in order to fulfil the prospective tasks of post-war recovery, modernisation of education, pedagogy and psychology, and Ukraine's European integration progress. Comprehensive cooperation between the Academy's scholars and MES of Ukraine specialists covered all levels of education. Key achievements include: legislative activities, particularly the development and implementation of the Laws of Ukraine "On Preschool Education" and "On Vocational Education," and the preparation of the draft law "On Priority Directions for the Development of Science and Technology"; the implementation of state educational policy; and its regulatory, legal, and scientific-methodological support, etc.*

In close cooperation between the scholars of the NAES of Ukraine research institutions and specialists from the MES of Ukraine departments, a number of key documents were developed for preschool education (including the Basic Component, the Procedure for Inclusive Education, and the Concept of Digital Hygiene); standards and programmes for general secondary education were created (including the State Standard of Primary Education and the Model Educational Programme for Profile Secondary Education); scientific and methodological support for the New Ukrainian School reform was provided, including the preparation of textbooks and programmes for 8th and 9th pilot grades and 10th-12th grades; and draft recommendations and concepts for vocational, professional pre-higher, and higher education were prepared. A Model Programme for professional development for practical psychologists concerning the comprehensive psychological support of educational process participants was developed. A study commissioned by the MES of Ukraine on the use of generative artificial intelligence at various educational levels is currently underway.

Significant results have been achieved across all priority areas of the Programme, and the priority tasks for future cooperation have been outlined. This cooperation will focus on the implementation of the introduced laws and regulations, as well as on addressing systemic challenges in the context of the country's post-war recovery and European integration.

Keywords: *Joint Activity Programme; Ministry of Education and Science of Ukraine; National Academy of Educational Sciences of Ukraine; science; education; pedagogy; psychology; scientific and methodical support of education; innovative person development; martial law; post-war recovery; European integration.*

Дата публікації: 20 листопада 2025 р.